

IUNG-PIB zgodnie z wymogami Obwieszczenia opracował wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich gmin Polski (2477 gmin) oraz w oparciu o kategorie gleb określił w tych gminach aktualny stan zagrożenia suszą rolniczą (załącznik 1).

Ponadto przesyłamy:

- mapę wartości klimatycznego bilansu wodnego (załącznik 2),
- zestawienie statystyczne zagrożenia suszą dla upraw (załącznik 3),
- mapę obszarów aktualnie zagrożonych suszą dla poszczególnych upraw dla obszaru Polski (załącznik 4)

za okres od 1 maja do 30 czerwca 2019 roku.

W piątym okresie raportowania tj. od 1 maja do 30 czerwca 2019 roku, stwierdzamy wystąpienie suszy rolniczej na obszarze Polski.

Średnia wartość Klimatycznego Bilansu Wodnego (KBW), na podstawie której dokonywana jest ocena stanu zagrożenia suszą była ujemna, wynosiła -87 mm. W obecnym sześciodekadowym okresie wartość KBW uległa zmniejszeniu o 50 mm w stosunku do poprzedniego okresu (21 IV-20 VI).

Największy deficyt wody w okresie 1 maj – 30 czerwca br. notowano na obszarze Pojezierza Lubuskiego, wynosił od -230 mm do -239 mm. Duży deficyt wody od -160 do -230 mm notowano na terenie zachodniej części Pojezierza Wielkopolskiego, na Nizinie Wielkopolskiej, Śląskiej, Podlaskiej, w południowej części Niziny Mazowieckiej, na Polesiu Lubelskim oraz we wschodniej części Pobrzeża Słowińskiego. Na dużym obszarze kraju niedobór wody wynosił od -110 do -160 mm. Natomiast na południu Polski oraz na Pojezierzu Mazurskim w tym okresie sześciodekadowym notowano najmniejsze niedobory wody wynoszące powyżej -110 mm.

Susza rolnicza występuje na terenie województw:

1. Lubuskiego,
2. Wielkopolskiego,
3. Łódzkiego,
4. Opolskiego,
5. Podlaskiego,
6. Mazowieckiego,
7. Zachodniopomorskiego,
8. Dolnośląskiego,
9. Lubelskiego,
10. Pomorskiego,
11. Kujawsko-pomorskiego,
12. Śląskiego,
13. Świętokrzyskiego,
14. Warmińsko-mazurskiego.

Susza notowana jest **we wszystkich** monitorowanych uprawach wśród:

1. **Zbóż jarych,**
2. **Zbóż ozimych,**
3. **Krzewów owocowych,**
4. **Truskawek,**
5. **Rzepaku i rzepiku,**
6. **Roślin strączkowych,**
7. **Kukurydzy na ziarno,**
8. **Kukurydzy na kiszonkę,**
9. **Drzew owocowych,**
10. **Warzyw gruntowych,**
11. **Tytoniu.**
12. **Buraka cukrowego**
13. **Ziemniaka**
14. **Chmielu**

W piątym okresie raportowania od 1 maja do 30 czerwca 2019 r. największe zagrożenie suszą rolniczą występowało wśród upraw **zbóż jarych**. Suszę w tych uprawach odnotowano w **1219 gminach Polski (49,21% gmin kraju)**. W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpił **wzrost o 670 gmin** z wystąpieniem suszy. Odnotowano ją w **14 województwach** na powierzchni **28,09% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 1.

Tab. 1. Zasięg suszy w uprawach zbóż jarych

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	96,87
2	wielkopolskie	226	225	99,56	80,47
3	łódzkie	177	175	98,87	76,78
4	opolskie	71	61	85,92	20,35
5	zachodniopomorskie	113	90	79,65	29,50
6	podlaskie	118	85	72,03	25,88
7	mazowieckie	314	183	58,28	21,68
8	lubelskie	213	124	58,22	19,97
9	dolnośląskie	169	85	50,30	24,38
10	kujawsko-pomorskie	144	49	34,03	5,02
11	pomorskie	123	23	18,70	9,38
12	śląskie	167	29	17,37	7,57
13	świętokrzyskie	102	7	6,86	1,09
14	warmińsko-mazurskie	116	1	0,86	0,06

W tym okresie bardzo duże zagrożenie suszą rolniczą występowało również wśród upraw **rzepaku i rzepiku**. Suszę w tych uprawach odnotowano w **1218 gminach Polski (49,17% gmin kraju)**. W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpił w tych uprawach **wzrost z wystąpieniem suszy o 1060 gmin**. Odnotowano ją w **14 województwach** na powierzchni **25,67% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 2.

Tab. 2. Zasięg suszy w uprawach rzepaku i rzepiku

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	89,21
2	wielkopolskie	226	225	99,56	75,22
3	łódzkie	177	175	98,87	70,30
4	opolskie	71	61	85,92	16,82
5	zachodniopomorskie	113	90	79,65	25,13
6	podlaskie	118	85	72,03	23,28
7	mazowieckie	314	183	58,28	20,29
8	lubelskie	213	123	57,75	16,80
9	dolnośląskie	169	85	50,30	23,00
10	kujawsko-pomorskie	144	49	34,03	4,80
11	pomorskie	123	23	18,70	8,14
12	śląskie	167	29	17,37	7,25
13	świętokrzyskie	102	7	6,86	1,09
14	warmińsko-mazurskie	116	1	0,86	0,06

W tym okresie suszę rolniczą odnotowano również w uprawach **krzewów owocowych**. Wystąpiła w **1075 gminach** Polski (**43,40% gmin kraju**). Odnotowano ją w **13 województwach** na **powierzchni 23,66% gruntów ornych**. W stosunku do poprzedniego okresu raportowania **nastąpił wzrost o 804 gmin z wystąpieniem suszy**. Szczegółowe dane dotyczące suszy wśród krzewów owocowych w poszczególnych województwach przedstawia tab. 3.

Tab. 3. Zasięg suszy w uprawach krzewów owocowych

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	94,25
2	wielkopolskie	226	224	99,12	74,27
3	łódzkie	177	174	98,31	68,02
4	opolskie	71	57	80,28	15,42
5	zachodniopomorskie	113	75	66,37	21,86
6	podlaskie	118	72	61,02	17,84
7	lubelskie	213	106	49,77	13,44
8	dolnośląskie	169	79	46,75	22,84
9	mazowieckie	314	145	46,18	15,16
10	pomorskie	123	21	17,07	7,16
11	kujawsko-pomorskie	144	22	15,28	2,36
12	śląskie	167	17	10,18	4,03
13	świętokrzyskie	102	1	0,98	0,06

W tym okresie suszę rolniczą odnotowano w dalszym ciągu w uprawach **zbóż ozimych**. Wystąpiła w **961 gminach** Polski (**38,80% gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpił **wzrost o 639 gmin z wystąpieniem suszy**. Odnotowano ją w **12 województwach** na **powierzchni 19,86% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy wśród zbóż ozimych w poszczególnych województwach przedstawia tab. 4.

Tab. 4. Zasięg suszy w uprawach zbóż ozimych

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	86,38
2	wielkopolskie	226	220	97,35	66,11
3	łódzkie	177	166	93,79	62,75
4	opolskie	71	50	70,42	9,71
5	zachodniopomorskie	113	59	52,21	14,71
6	podlaskie	118	58	49,15	13,66
7	dolnośląskie	169	74	43,79	19,67
8	lubelskie	213	90	42,25	8,76
9	mazowieckie	314	120	38,22	10,64
10	pomorskie	123	18	14,63	4,68
11	kujawsko-pomorskie	144	14	9,72	1,16
12	śląskie	167	10	5,99	2,50

Susza rolnicza została odnotowana także w uprawach **kukurydzy na ziarno**. Odnotowano ją w **785 gminach** Polski (**31,69% gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpił **wzrost o 715 gmin z wystąpieniem suszy**. Odnotowano ją w **12 województwach** na **powierzchni 13,05% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 5.

Tab. 5. Zasięg suszy w uprawach kukurydzy na ziarno

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni i zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	78,23
2	wielkopolskie	226	204	90,27	44,68
3	łódzkie	177	155	87,57	43,42
4	opolskie	71	31	43,66	4,49
5	zachodniopomorskie	113	47	41,59	6,73
6	dolnośląskie	169	64	37,87	10,45
7	podlaskie	118	37	31,36	7,11
8	mazowieckie	314	87	27,71	5,10
9	lubelskie	213	55	25,82	5,14
10	pomorskie	123	16	13,01	2,31
11	kujawsko-pomorskie	144	4	2,78	0,10
12	śląskie	167	3	1,80	0,52

Susza rolnicza została odnotowana także w uprawach **kukurydzy na kiszonkę**. Odnotowano ją w **785 gminach** Polski (**31,69% gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpił w tych uprawach **wzrost o 715 gmin z wystąpieniem suszy**. Odnotowano ją w **12 województwach** na **powierzchni 13,05% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 6.

Tab. 6. Zasięg suszy w uprawach kukurydzy na kiszonkę

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni i zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	78,23
2	wielkopolskie	226	204	90,27	44,68
3	łódzkie	177	155	87,57	43,42
4	opolskie	71	31	43,66	4,49
5	zachodniopomorskie	113	47	41,59	6,73
6	dolnośląskie	169	64	37,87	10,45
7	podlaskie	118	37	31,36	7,11
8	mazowieckie	314	87	27,71	5,10
9	lubelskie	213	55	25,82	5,14
10	pomorskie	123	16	13,01	2,31
11	kujawsko-pomorskie	144	4	2,78	0,10
12	śląskie	167	3	1,80	0,52

Susza rolnicza została odnotowana także w uprawach **roślin strączkowych**. Odnotowano ją w **785 gminach** Polski (**31,69% gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania w tych uprawach nastąpił **wzrost o 682 gminy z wystąpieniem suszy**. Odnotowano ją w **12 województwach** na **powierzchni 15,80% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 7.

Tab. 7. Zasięg suszy w uprawach roślin strączkowych

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	85,92
2	wielkopolskie	226	204	90,27	54,14
3	łódzkie	177	155	87,57	55,49
4	opolskie	71	31	43,66	4,49
5	zachodniopomorskie	113	47	41,59	9,17
6	dolnośląskie	169	64	37,87	14,45
7	podlaskie	118	37	31,36	7,11
8	mazowieckie	314	87	27,71	6,95
9	lubelskie	213	55	25,82	5,14
10	pomorskie	123	16	13,01	3,07
11	kujawsko-pomorskie	144	4	2,78	0,10
12	śląskie	167	3	1,80	0,52

Susza rolnicza wystąpiła także w uprawach **truskawek**. Odnotowano ją w **733 gminach** Polski (**29,59% gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpiło **zwiększenie liczby gmin z wystąpieniem suszy o 535**. Odnotowano ją w **12 województwach** na **powierzchni 15,87% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 8.

Tab. 8. Zasięg suszy w uprawach truskawek

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	82	100,00	86,02
2	wielkopolskie	226	200	88,50	55,90
3	łódzkie	177	154	87,01	56,57
4	zachodniopomorskie	113	44	38,94	9,70
5	dolnośląskie	169	61	36,09	15,69
6	opolskie	71	25	35,21	3,38
7	mazowieckie	314	78	24,84	6,77
8	podlaskie	118	27	22,88	5,13
9	lubelskie	213	42	19,72	3,91
10	pomorskie	123	15	12,20	3,12
11	kujawsko-pomorskie	144	3	2,08	0,01
12	śląskie	167	2	1,20	0,23

Suszę rolniczą odnotowano w uprawach **tytoniu**. Wystąpiła w **322 gminach** Polski (**13,00 % gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpiło **zwiększenie liczby gmin z wystąpieniem suszy w tych uprawach o 283**. Odnotowano ją w **7 województwach** na **powierzchni 6,17% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 9.

Tab. 9. Zasięg suszy w uprawach tytoniu

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	78	95,12	73,74
2	łódzkie	177	92	51,98	19,53
3	wielkopolskie	226	104	46,02	21,22
4	zachodniopomorskie	113	14	12,39	2,67
5	dolnośląskie	169	20	11,83	1,72
6	mazowieckie	314	12	3,82	0,48
7	pomorskie	123	2	1,63	0,35

Suszę rolniczą odnotowano w uprawach **warzyw gruntowych**. Wystąpiła w **322 gminach** Polski (**13,00 % gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpiło **zwiększenie liczby gmin z wystąpieniem suszy w tych uprawach o 283**. Odnotowano ją w **7 województwach** na **powierzchni 5,58% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 10.

Tab. 10. Zasięg suszy w uprawach warzyw gruntowych

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	78	95,12	66,59
2	łódzkie	177	92	51,98	19,49
3	wielkopolskie	226	104	46,02	17,99

4	zachodniopomorskie	113	14	12,39	2,31
5	dolnośląskie	169	20	11,83	1,62
6	mazowieckie	314	12	3,82	0,48
7	pomorskie	123	2	1,63	0,35

Suszę rolniczą odnotowano również w uprawach **drzew owocowych**. Wystąpiła w **322 gminach** Polski (**13,00% gmin kraju**). W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpił **wzrost o 268 gminy z wystąpieniem suszy** Odnotowano ją w **7 województwach** na **powierzchni 5,29% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 11.

Tab. 11. Zasięg suszy w uprawach drzew owocowych

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	78	95,12	64,08
2	łódzkie	177	92	51,98	19,49
3	wielkopolskie	226	104	46,02	16,16
4	zachodniopomorskie	113	14	12,39	2,07
5	dolnośląskie	169	20	11,83	1,54
6	mazowieckie	314	12	3,82	0,48
7	pomorskie	123	2	1,63	0,35

Suszę rolniczą odnotowano również w uprawach **chmielu**. Wystąpiła w 60 gminach Polski (**2,42 % gmin kraju**). Odnotowano ją w 3 województwach na **powierzchni 0,68% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 12.

Tab. 12. Zasięg suszy w uprawach chmielu

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	49	59,76	16,70

2	wielkopolskie	226	9	3,98	1,61
3	zachodniopomorskie	113	2	1,77	0,09

Suszę rolniczą odnotowano również w uprawach **ziemniaka**. Wystąpiła w **41 gminach** Polski (**1,66 % gmin** kraju). Odnotowano ją w **2 województwach** na **powierzchni 0,36% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 13.

Tab. 13. Zasięg suszy w uprawach ziemniaka

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	34	41,46	8,87
2	wielkopolskie	226	7	3,10	0,85

Suszę rolniczą odnotowano również w uprawach **buraka cukrowego**. Wystąpiła w **7 gminach** Polski (**0,28 % gmin** kraju). Odnotowano ją w **2 województwach** na **powierzchni 0,01% gruntów ornych**. Szczegółowe dane dotyczące suszy w poszczególnych województwach przedstawia tab. 14.

Tab. 14. Zasięg suszy w uprawach buraka cukrowego

Lp	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba gmin zagrożonych	Udział gmin zagrożonych [%]	Udział powierzchni zagrożonej [%]
1	lubuskie	82	5	6,10	0,17
2	wielkopolskie	226	2	0,88	0,01

Tegoroczny maj był zimny. Na północnych obszarach kraju oraz na Przedgórzu Sudeckim notowano temperaturę od 10 do 12°C. Na wschodnich obszarach wynosiła ok. 13°C i była niższa od normy wieloletniej o ok. 1°C. Na pozostałej części kraju temperatura wynosiła od 12 do 13°C. Na południowo-zachodnich terenach Polski notowano temperaturę

powietrza niższą od normy wieloletniej (1981-2010) o ponad 2°C a na pozostałej zachodniej części kraju niższą od 1 do 2°C.

W czerwcu było bardzo ciepło. W przeważającej części Polski temperatura powietrza wynosiła od 20 do 22°C (w pierwszej dekadzie) i od 22 do 24°C a miejscami nawet do ponad 24°C (w drugiej i trzeciej dekadzie). Najchłodniej było w północnej i południowej części kraju od 19 do 20°C (w pierwszej dekadzie) i od 19 do 21°C w drugiej i trzeciej dekadzie.

W maju na przeważającym obszarze Polski opady były wysokie. Natomiast na Pobrzeżu Słowińskim, na północnych obszarach Pojezierza Pomorskiego oraz we wschodniej części Niziny Południowowielkopolskiej (Równina Kutnowska, Wysoczyzna Kłodawska, Równina Łowicko-Błońska, Wzniesienie Łódzkie, Wysoczyzna Łaska, Kotlina Grabowska, Wysoczyzna Złoczewska, Kotlina Szczercowska) notowano opady mniejsze, wynoszące od 40 do 60 mm (stanowiły one od ok. 70 do 100% normy). Na pozostałym obszarze kraju notowano opady od ponad 60 do 150 mm (tj. od 100 do 180% normy).

Pierwsza dekada czerwca na przeważającym obszarze kraju była bardzo sucha z opadami poniżej 5 mm, a miejscami w ogóle nie występującymi. Jedynie w północno-zachodniej części kraju notowano większe opady od 10 do 50 mm oraz we wschodnich terenach Polski od 10 do 30 mm. Natomiast w drugiej i trzeciej dekadzie tego miesiąca w części południowej i środkowej Polski opady były w dalszym ciągu niskie od 5 mm (a miejscami w ogóle nie wystąpiły) do 15 mm. Stosunkowo wysokie opady notowano w północnej części kraju (w drugiej dekadzie) oraz miejscami we wschodniej części Polski (w trzeciej dekadzie) od 20 do ponad 50 mm.

W tym jak i w poprzednim okresie sześciodekadowym szczególnie duży niedobór wody wystąpił w szerokim pasie Polski środkowej oraz w mniejszym stopniu w północno-wschodnich rejonach kraju. Średni deficyt wody dla Polski w obecnym okresie dla roślin uprawnych znacznie powiększył się (aż o 50 mm), obejmując nowe powierzchnie z suszą rolniczą. W stosunku do poprzedniego okresu raportowania nastąpił wzrost liczby województw objętych suszą rolniczą. Obecnie tych województw jest 14, w poprzednim okresie było ich 10. Wzrosła też liczba gmin z suszą (o 670), w tym okresie odnotowano w 1219 gminach Polski (49,21% gmin kraju). Odnotowano też znaczny wzrost powierzchni z suszą o 18,66 punktów procentowych. Obecnie susza rolnicza występuje na powierzchni 28,09% gruntów ornych. Suszą objęte są wszystkie monitorowane grupy i gatunki upraw.

Dyrektor

Prof. dr. hab. Wiesław Oleszek

Opracowali:

Dr hab. Andrzej Doroszewski, prof. nadaw.

Instytut Uprawy
Nawożenia i Gleboznawstwa
Państwowy Instytut Badawczy

Dr hab. Rafał Pudelko
Dr Katarzyna Żyłowska
Dr Jan Jadczyzyn
Mgr Piotr Koza
Mgr Elżbieta Wróblewska
Mgr Agata Nowak